

POSTANOWIENIE

Dnia 11 sierpnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Korzeniowski

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z wniosku A. L.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych
o wysokość renty w związku z deportacją,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 11 sierpnia 2016 r.,
zażalenia wnioskodawczynie na postanowienie Sądu Apelacyjnego
z dnia 26 lutego 2016 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 26 lutego 2016 r., Sąd Apelacyjny ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 6.994 zł (pkt I) i odrzucił skargę kasacyjną wnioskodawczynie A. L. od wyroku tego Sądu z dnia 8 października 2015 r. oddalającego jej apelację od wyroku Sądu Okręgowego w E. z dnia 17 lutego 2015 r. w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych o wysokość renty w związku z deportacją.

Sąd Apelacyjny wskazał, że wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawie jest niższa niż 10.000 zł, co powoduje odrzucenie skargi jako niedopuszczalnej na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c. w związku z art. 398² § 1 k.p.c. Pełnomocnik wnioskodawczynie w skardze kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego określił

wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 10.224 zł (12 x ok. 600 zł różnicy pomiędzy rentą z tytułu częściowej niezdolności do pracy a rentą z tytułu całkowitej niezdolności do pracy oraz 12 x ok. 253 zł z tytułu dodatku do I grupy renty).

Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 28 stycznia 2016 r. nakazał sprawdzić wartość przedmiotu zaskarżenia oznaczoną przez ubezpieczoną i zarządzić w tym celu dochodzenie. Sąd Apelacyjny zobowiązał organ rentowy do obliczenia, na dzień wydania zaskarżonej decyzji, renty wnioskodawczynie z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w związku z deportacją i wskazania różnicy pomiędzy tak obliczonym świadczeniem a świadczeniem dotychczas wypłacanym skarżącej. W odpowiedzi organ rentowy podał m.in., że w okresie od marca 2013 r. do lutego 2014 r. różnica ta wynosi 581,22 zł miesięcznie, a w okresie marca 2014 r. do lutego 2015 r. różnica ta wynosi 590,52 zł.

Tak więc wartość przedmiotu zaskarżenia na podstawie art. 22 k.p.c. wynosi 6.994 zł, o czym Sąd Apelacyjny orzekł w punkcie I postanowienia.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że w rozpatrywanej sprawie spór w istocie nie dotyczył ustalenia prawa do renty, gdyż to prawo wnioskodawczynie posiada, ale wysokości świadczenia, które zdaniem skarżącej winno odpowiadać wysokości renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. W konsekwencji przedmiotem sporu nie była żadna z kategorii spraw, w których skarga kasacyjna dopuszczalna jest bez względu na wartość przedmiotu zaskarżenia. Żądaniem kluczowym dla sprawy jest zatem wysokość renty, a nie prawo do niej. W takim przypadku wartość przedmiotu sporu i w konsekwencji, wartość przedmiotu zaskarżenia wyznaczała w sprawie różnica pomiędzy wysokością świadczenia dotychczas otrzymywanego przez wnioskodawczynię a wysokością świadczenia z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w związku z deportacją obliczonej w stosunku rocznym począwszy od miesiąca, w którym nastąpiłaby wypłata takiego świadczenia gdyby zaskarżona decyzja uwzględniała żądanie ubezpieczonej. Z powyższego wynika, że wartość przedmiotu zaskarżenia, wyliczona jako różnica w okresie od maja 2013 r. do lutego 2014 r. – (10 x 581,22 zł), oraz różnica w okresie od marca do kwietnia 2014 r. (2 x 590,52 zł), przy zaokrągleniu do pełnego złotego, wynosi 6.994 zł, a więc mniej niż wymagane przepisami 10.000 zł.

Sąd Apelacyjny podkreślił także, że do wartości przedmiotu zaskarżenia nie uwzględnił podanej przez pełnomocnika skarżącej kwoty ok. 253 zł miesięcznie z tytułu dodatku do I grupy inwalidzkiej. Zdaniem Sądu pełnomocnik wnioskodawczyni nie wskazał, o jaki konkretnie dodatek chodzi, ani nie określił w sposób precyzyjny kwoty tego dodatku. Po drugie osobom uprawnionym do emerytury lub renty posiadającym status kombatantha na podstawie ustawy z dnia 24 stycznia 1991 roku o kombatanтах oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (jednolity tekst: Dz.U. z 2014 r., poz. 1206 ze zm.), przysługuje dodatek pielęgnacyjny, dodatek kombatancki oraz dodatek za tajne nauczanie. Przedmiotowa sprawa nie obejmowała swoim zakresem prawa do dodatku pielęgnacyjnego związku z czym brak było podstaw do doliczenia tego dodatku do wartości przedmiotu zaskarżenia. Z kolei stosownie do art. 15 ust. 4 tej ustawy osobie uprawnionej jednocześnie do dodatku kombatanckiego i dodatku z tytułu tajnego nauczania na podstawie odrębnych przepisów przysługuje tylko jeden z tych dodatków - wyższy lub wybrany przez zainteresowanego. Zgodnie z art. 15 ust. 2 ustawy dodatek kombatancki przysługuje obok świadczenia rentowego i nie jest uwzględniany przy obliczaniu wysokości świadczeń określonych w przepisach ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 887). Tym samym nie istnieje możliwość doliczenia kwoty tego dodatku do wartości przedmiotu zaskarżenia, zwłaszcza że odwołanie od decyzji nie obejmowało tej kwestii. Co więcej kwota dodatku kombatanckiego w okresie od maja 2013 r. do lutego 2014 r. wynosiła 203,50 zł, a od marca do kwietnia 2014 r. - 206,76 zł, zatem w okresie od maja 2013 r. do kwietnia 2014 r. łączna kwota tego dodatku wynosiłaby 2.448,52 zł i nawet gdyby kwotę tą doliczyć do różnicy pomiędzy hipotetycznym świadczeniem z tytułu całkowitej niezdolności do pracy a dotychczas wypłacanym wnioskodawczyni - obliczonym w stosunku rocznym - kwota ta i tak nie osiągnęłaby wartości 10.000 zł.

Skoro zaś wartość przedmiotu zaskarżenia w przedmiotowej sprawie jest niższa niż 10.000 zł, to nie spełnia ona kryteriów dopuszczalności skargi kasacyjnej określonych w art. 398² § 1 zd. 1 k.p.c.

W zażaleniu na to postanowienie pełnomocnik wnioskodawczynie zaskarżył je w całości „w przedmiocie ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia na kwotę 6994 zł i odrzucenia skargi kasacyjnej skarżącej”, zarzucając naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na treść postanowienia - art. 398⁶ § 2 k.p.c. w związku z art. 398² § 1 k.p.c. poprzez „wadliwe określenie wartości przedmiotu zaskarżenia i niezasadne uznanie, że jest to kwota poniżej 10.000 zł, (...), podczas gdy wartość interesu majątkowego skarżącej w zaskarżeniu rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego stanowi wyższa kwota aniżeli wyżej wskazana”, wnosząc o jego uchylenie oraz o zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W ocenie pełnomocnika wnioskodawczynie zaskarżone postanowienie zapadło w oparciu o błędne stanowisko, co do tego, że wnioskodawczynie poza roszczeniem dotyczącym całkowitej niezdolności do pracy nie przysługują inne roszczenia ściśle związane z ustaleniem powyższej okoliczności. Sąd Apelacyjny, zdaniem pełnomocnika wnioskodawczynie, w sposób niewłaściwy ustalił wartość dodatków do renty jakie by jej przysługiwały, gdyż zgodnie z ustawą z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatanach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego w sytuacji ustalenia, że ubezpieczonej przysługuje renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w związku z deportacją do ZSRR, wnioskodawczynie przysługiwałyby również dodatkowe świadczenia z tym związane, a mianowicie: dodatek kombatancki (art. 15 ustawy) oraz dodatek pielęgnacyjny (art. 12 ust. 1 ustawy) w związku z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 871). Zdaniem pełnomocnika Sąd drugiej instancji w sposób niewłaściwy określił, zatem zakres dodatków przysługujących wnioskodawczynie, a w konsekwencji nie wziął pod uwagę również wszystkich świadczeń z tym związanych, a wpływających na ustalenie wartości przedmiotu zaskarżenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie okazało się bezzasadne.

Zgodnie z art. 398² § 1 zdanie pierwsze k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 10.000 zł. w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych. Dopuszczalność skargi kasacyjnej w sprawach, w których przedmiotem jest zmiana wysokości świadczenia powtarzającego się zależy od wartości przedmiotu zaskarżenia, ustalonego w odniesieniu do świadczeń przyszłych na podstawie art. 22 k.p.c. (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2012 r., III UZP 3/12, OSNP 2013 nr 9-10, poz. 112).

Wbrew, zatem twierdzeniom zażalenia, jeżeli przedmiotem sporu jest różnica pomiędzy świadczeniem w wysokości wyliczonej przez wnioskodawcę a należnością ustaloną przez ZUS, wartością przedmiotu zaskarżenia jest suma za okres jednego roku kwot stanowiących miesięczne różnice pomiędzy świadczeniem dochodzonym a pobieranym (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 kwietnia 2008 r., II UZ 8/08, LEX nr 470962). Taka jest jednolita i ugruntowana wykładnia dotycząca określania prawidłowej wartości przedmiotu zaskarżenia w sporach o wysokość świadczeń emerytalno-rentowych.

Ponadto jak słusznie zauważył w uzasadnieniu postanowienia Sad Apelacyjny, do wartości przedmiotu sporu o wysokość świadczeń powtarzających się nie wlicza się dodatku pielęgnacyjnego. Osobom uprawnionym do emerytury lub renty posiadającym status kombatanta na podstawie ustawy z dnia 24 stycznia 1991 roku o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, przysługuje dodatek pielęgnacyjny, dodatek kombatancki oraz dodatek za tajne nauczanie. Przedmiotowa sprawa nie obejmowała swoim zakresem prawa do dodatku pielęgnacyjnego w związku, z czym brak było podstaw do doliczenia tego dodatku do wartości przedmiotu zaskarżenia. Z kolei stosownie do art. 15 ust. 4 powołanej ustawy osobie uprawnionej jednocześnie do dodatku kombatanckiego i dodatku z tytułu tajnego nauczania na podstawie odrębnych przepisów przysługuje tylko jeden z tych dodatków - wyższy lub wybrany przez zainteresowanego. Przy czym zgodnie z art. 15 ust. 2 ustawy dodatek kombatancki przysługuje obok świadczenia rentowego i nie jest uwzględniany przy obliczaniu wysokości świadczeń określonych w przepisach ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. Tym

samym nie istnieje możliwość doliczenia kwoty tego dodatku do wartości przedmiotu zaskarżenia, zwłaszcza że odwołanie od decyzji nie obejmowało tej kwestii, gdyż decyzja nie zawierała rozstrzygnięć w tym zakresie.

Uwzględniając powyższe oraz przedmiot sporu w tej sprawie, Sąd Apelacyjny prawidłowo ustalił, że wartość przedmiotu zaskarżenia, wyliczona zgodnie z art. 22 k.p.c., jest niższa niż 10.000 zł. W konsekwencji prawidłowo orzekł, że skarga kasacyjna jest niedopuszczalna zgodnie z art. 398² § 1 zdanie pierwsze k.p.c.

Mając na względzie powyższe Sąd Najwyższy oddalił zażalenie na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398¹⁴ k.p.c.

kc